ברטנורא על מסכת קינים

פירוש רבי עובדיה מברטנורא

geulaquiz.com

פרק א

א **חטאת העוף נעשית למטה.** מחוט הסקרא. דכתיב (ויקרא ה׳:ט׳) והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח, קיר שהשיריים שלו מתמצין ליסוד, וזהו קיר התחתון למטה מחוט הסקרא. דאי קיר העליון דהיינו מן החוט ולמעלה, פעמים שהוא מתמצה לסובב כגון שעושהו למעלה מן הסובב, שהחוט למטה מן הסובב אמה:

וחטאת בהמה למעלה. דכתיב קרנות, בגופה של קרן:

עולת העוף למעלה. דכתיב (שם א׳) ומלק והקטיר ונמצה דמו, מה הקטרה בראשו של מזבח, אף מליקה ומיצוי בראשו של מזבח:

ושל בהמה למטה. דכתיב בה יסוד:

ואם שינה בזה ובזה פסול. האי דפסול אם עשה מעשה חטאת העוף למעלה, דוקא בהזאה. אבל המליקה של חטאת, אף למעלה כשרה, דמליקה בכל מקום במזבח כשרה. ועולת העוף לית בה הזאה כי אם מיצוי, ואם עשאה למטה, פסולה:

סדר קנין של חובה אחד חטאת ואחד עולה. כגון זב וזבה ויולדת, וטומאת מקדש וקדשיו ושמיעת קול אלה, וביטוי שפתים, דכולן מביאין קן בדלות, אלא שזב וזבה מביאין קן בין בדלות בין בעשירות. ואע״ג דאיכא קינין של גר דהן חובה ושתיהן עולות, לא חייש תנא עלייהו, משום דלא שכיחי כולי האי:

בנדרים ונדבות כולן עולות. לפי שאין באין בנדר ונדבה אלא עולות ושלמים בלבד, ואין עופות באים שלמים, הלכך נדרים ונדבות שבעופות כולן עולות:

ב **אפילו אחד ברבוא ימותו כולן.** ולא בטלי ברובא, דבעלי חיים חשיבי ולא בטלי:

חטאת שנתערבה בחובה. בן יונה או תור של חטאת שנתערבה בשני קינין של חובה, דהיינו קינין סתמא של יולדת או של זבה, שכל קן מהן הוא אחד עולה ואחד חטאת, ונמצא עתה חמש פרידות מעורבות יחד:

אין כשר אלא מנין חטאת שבחובה. ואינו יכול להביא מאלו החמש פרידות רק שתי חטאות בלבד, שזהו מנין הכשר בשני קינין של חובה. דאי עביד שלש חטאות, שמא מן השני קינין עביד להו ולא מן המעורבת בהן, ומשני קינין אין יכולים לעשות רק שתי חטאות. ולא מצי עביד אפילו עולה אחת, דשמא יקח החטאת המעורבת:

וכן עולה. בן יונה או תור שהופרש לשם עולה:

שנתערבה בחובה. בשני קינין סתמא:

אין כשר אלא מנין עולות שבחובה. כדפרישנא לעיל גבי חטאת:

בין שהחובה מרובה והנדבה מועטת. כגון שקן אחד מפורש שהן עולות, נתערב עם כמה קינין סתמא של יולדת או של זבה שכל קן מהן אחד חטאת ואחד עולה:

בין וכו׳ כגון קן אחד סתומה, שנתערב בכמה קינין של עולות. וקרינן לעולות מפורשות נדבה, משום דנדרים ונדבות כולן עולות כדתנן בריש פרקין:

ג **בחובה ובנדבה.** שנתערבו קיני חובה שמקצתן חטאות ומקצתן עולות עם קיני נדבה שכולן עולות:

אבל בחובה שנתערבה זו בזו. קן סתומה של יולדת או של זבה שנתערבה בקן של יולדת או של זבה אחרת:

מחצה כשר ומחצה פסול. ומקריב מהארבעה המעורבים שנים בלבד, אחד לעולה ואחד לחטאת ולא יותר, דאי עביד שתי עולות שמא יעשה אותן מקן אחד, וכל קן סתומה הוא אחד עולה ואחד חטאת:

המועט כשר. אם נתערב קן אחד סתומה בשני קינים אחרים או בשלש, אינו יכול להקריב אלא קן אחד, פרידה אחת לחטאת ופרידה אחת לעולה. אבל שתי עולות לא מצי עביד, שמא יקח הקן שהוא מבורר תחלה ליולדת אחת שאינו יכול לעשות ממנו אלא אחד חטאת ואחד עולה. וכן אם נתערבו עשר קינין במאה, אינו מקריב מכולן אלא עשרה קינין, מקצתן חטאות ומקצתן עולות, והשאר פסולין, וזהו המועט כשר:

בין משם אחד. לידה ולידה, זיבה וזיבה. משתי נשים או מאשה אחת:

בין משני שמות. לידה וזיבה, בין משתי נשים בין מאשה אחת. כדמפרש ואזיל:

ד **רבי יוסי אומר כו׳** לאו משום דסבר רבי יוסי יש ברירה ונימא דכשהקריב הכהן קן אחד לשם אחת מהן הוברר הדבר למפרע דמתחילה בשעת לקיחת הקן היה קן זה שלה, אלא מפרש בגמרא בפרק בכל מערבין (עירובין דף ל״ו) דר׳ יוסי מיירי בשהתנו בשעת לקיחה שיוכל הכהן לעשות קן שירצה לשם איזו אשה שירצה. והלכה כר׳ יוסי:

פרק ב

א **קן סתומה.** שלא פירש זו חטאת וזו עולה. ולא מבעיא מפורשת, דפשיטא שאם פרח האחד יקח זוג לשני כיון שהן נפרשים זה מזה וכל אחד שמו עליו. אלא אפילו סתומה שעדיין הם יחד ועומדים להתפרש וסלקא דעתך אמינא שאם פרח האחד ימות השני, קמשמע לן:

לבין המתות. לבין קינין שמשפטן שימותו כולם, כגון חטאת שנתערבה בעולה דתנן בהו בפרק קמא ימותו כולם:

לבין הקריבות. לבין קינין סתומות העומדות ליקרב:

פסול ופוסל אחד כנגדו. לפי שהוא סתם ולא נתפרש אם חטאת אם עולה, לפיכך אינו פוסל אלא אחד כנגדו, כדמפרש ואזיל:

ב **פרח.** פרידה אחת מזו לזו:

פוסל אחד בהליכתו. ממקום שנפרש. ופסול הוא עצמו או אחר במקום שנתערב. דכשפרחה פרידה אחת משני קינין לשני קינין אחרים, הרי שלש פרידות לבד וחמש פרידות לבד, ומשלש פרידות אינו יכול להקריב רק שתים, אחד עולה ואחד חטאת, שאם יעשה שתים מהן עולות נמצא שהוקבע השלישי שנשאר ואותו שפרח לחטאת, ולא יוכל להקריב שוב מחמש פרידות כי אם שתי חטאות, כדין חטאת שנתערבה בחובה דאמרינן בפרק קמא דאין כשר אלא מנין חטאות שבחובה. אי נמי אין להקריב השלישי הנשאר, דחיישינן שמא יקריבו אותו שפרח בחמש פרידות ויעשוהו חטאת, וחבירו שנשאר בשלש פרידות נמי יעשוהו חטאת, ונמצאו שתי חטאות מקן אחד. וכן מן החמש פרידות אינו יכול להקריב רק שתי חטאות ושתי עולות, דכי עביד שלש חטאות או שלש עולות, דלמא עביד להו משני קינין של אשה אחת, ואין דין שני קינין אלא בשתי חטאות ושתי עולות. והיינו דפסול הוא או אחר במקום שנתערב, ופוסל [אחד] כנגדו ממקום שפרח ונפרש משם:

חזר פוסל אחד בחזרתו. חזר ופרח אחד מאותם החמש פרידות לתוך אלו השלש, שנמצאו עתה ארבע פרידות מכאן וארבע פרידות מכאן. פוסל אחד בחזרתו ממקום שנפרש ויצא משם, והוא או אחר פסולים במקום שמתערב שם, ואין יכולים להקריב אלא אחד חטאת ואחד עולה מן הארבעה שבכאן, ואחד חטאת ואחד עולה מן הארבעה האחרים. דדלמא אותה פרידה שפרחה שנית היא מאותם שני קינין ואינה אותה שנתערבה בה תחילה, ונשארו שם שלש פרידות מן השני קינין ואותה שפרחה שם ראשונה, וכן במקום השני. ואי עביד במקום אחד שתי עולות ואחד חטאת, יהא נקבע אותו שפרח לצד השני לחטאת ולא יוכל להקריב שם רק חטאת אחת, דדילמא כל השלש חטאות שנעשו מכאן ומכאן יהיו משני קינין של אשה אחת, הלכך עושה בכל מקום עולה אחת וחטאת אחת, או שתי עולות וחטאת אחת בצד זה וחטאת אחת בצד, זה או שתי חטאות ועולה בצד זה ובצד השני עולה אחת. ואם חזרו ונתערבו יחד, לעולם לא יהיו להם פחות משני קינין שהם כשרים:

ג **אחת לזו ושתים לזו כו׳** פרח מן הראשונה פרידה אחת לשניה, מיד נפסל אותו יחידי שנשאר בראשונה, דאי יעשנו חטאת יהא נקבע אותו שפרח לעולה ולא יוכל להקריב בשניה ובקינין אחרות שנתערב בהן רק מחציין עולות, כמו עולה שנתערבה בחובה. וכי פרח מן השניה לשלישית, שמא מגופה של השניה פרח, ואותו שפרח מן הראשונה נשאר שם בשניה, ואינו יכול לעשות מן השניה רק שתי פרידות אחת חטאת ואחת עולה, דאי עביד שתי עולות, שמא מן הפרידות של גוף השניה יעשה ואם כן יהיה נקבע אותו שפרח בשלישית לחטאת ולא יוכל לעשות בשלישית רק מחציין חטאות ולא יותר. וכן כי פרח מן השלישית לרביעית, שמא מגופה של שלישית הוה אותו שפרח, ולא נשאר בה רק חמש פרידות ופרידה אחת מן השניה שנתערבה בהן, ואינו יכול לעשות בשלישית רק שתי חטאות ושתי עולות מפני אותו שנתערב ברביעית. וכן כי פרח מן הרביעית לחמישית אין כשר ברביעית אלא שלש חטאות ושלש עולות. וכן מחמישית לששית, יעשה בחמישית ארבע חטאות וארבע עולות. וכן מששית לשביעית אין כשר בששית כי אם חמש חטאות וחמש עולות, דאי עביד שש עולות יהא נקבע אותו שפרח בשביעית לחטאת ולא יוכל לעשות בשביעית כי אם שבע חטאות בלא שום עולות. וכי הדר מן השביעית ופרח אחד בששית, שמא לא הוא אותו שפרח בתחלה משששית, אלא מגופה של שביעית פרח ונפסלו בשביעית שתי פרידות, ואין כשר כי אם שש חטאות ושש עולות, דאי עביד שבע חטאות יהא נקבע אותו שפרח בששית [ובאחרים] לעולה, ולא יוכל להקריב רק עולות מחצי הפרידות, וחציין האחרים פסולים כדין עולה שנתערבה בחובה. וכי פרח מן הששית לחמישית נפסל בחזרה זו עוד קן אחד, ואין כשר בששית כי אם ארבע חטאות וד׳ עולות, דשמא מן הששית פרח מגופה אחת בשביעית ואחת בחמישית בחזרה, ולא נשאר לה כי אם עשר פרידות מגופה, ואי עביד חמש חטאות וחמש עולות דלמא השתי פרידות שפרחו ממנה יהיו קריבים עולות שתיהן ואם כן יעשו בשש קינין שבע עולות, או

יהיו עשויין שתיהן חטאות, ואין יכולים לעשות בשש קינין אלא שש עולות ושש חטאות. וכן מחמישית לרביעית. ומרביעית לשלישית. ומשלישית לשניה, אין בשלישית כי אם שתי פרידות אחת חטאת ואחת עולה. ואם תאמר, ולמה הפסידה השלישית שתים, שהרי מאותן שפרחו בשניה בחזרה לא יקריבו, דהא קתני השניה אין לה כלום, והוה לן למימר בשלישית שני קינין ובשניה אין בה כלום, או בשניה קן אחד ובשלישית קן אחד. ויש לומר, כיון דבשאר קינין מרביעי ואילך נפסלו שני קינין אחד בהליכה ואחר בחזרה, גזרינן כמו כן בשלישית. אבל בשביעית לא נפסל כי אם קן אחד, דלא הלך ממנה רק פרידה אחת בחזרה, ואילו בהליכה לא נפסל בה כלום ולא נחסר ממנה דבר:

פרח וחזר. לאו אראשונה ושניה קאי, דכיון דאין להם כלום אלא מתים, אם פרח אחד מהם בין שאר קינין ימותו כולם כדתנן בסמוך ואם פרח מבין המתות לכולם כולם ימותו. אלא קאי אשלישית שפרח ממנה לרביעית, ומרביעית לחמישית, ומחמישית לששית, ומששית לשביעית, וחזר משביעית לששית עד השלישית, הרי מן השביעית חסר שתי פרידות, אחת בחזרה ראשונה ואחת בחזרה שניה. ואין כשר בשביעית רק חמש פרידות לעולות וחמש פרידות לחטאות, דאי עביד שש עולות, שמא השתים שהלכו ממנה יהיו קרבין עולות הרי שמונה עולות, ואין בשבע קינין רק שבע עולות. ומן הששית חסר ארבע פרידות, שתים בפריחה וחזרה ראשונה, ושתים בשניה, ונשארו שני קינין כשרים, דאי עביד שלש עולות, שמא ארבע שהלכו ממנה יהיו עולות הרי שבע עולות, ואין בששה קינים רק שש עולות. וכן החמישית אין כשר בה כי אם אחד לעולה ואחד לחטאת. וכמו כן קשיא בכאן כיון דהרביעית אין לה כלום היה יכול להקריב בחמישית שלש עולות ושלש חטאות, דהרי אותן שהלכו ברביעית אינן קריבות, ולפי זה שהחמישית אין לה אלא אחת היה יכול להקריב ברביעית שתי עולות ושתי חטאות. אלא גזרינן בכל פריחה וחזרה שני קינין [גזירה בזו אטר בזו]. וכן כי פרח וחזר פעם שלישית אין להם כלום לבד השביעית שיש לה ארבע, כמו כן גזרינן בכל פריחה וחזרה שני קינין:

ויש אומרים השביעית לא הפסידה כלום. פירוש, בפריחה וחזרה שלישית. אלא לעולם יקריבו ממנה חמש קינין. דשלש פרידות פרחו ממנה לכל היותר ונשארו בה רק אחת עשרה פרידות, ויעשה מהם חמש חטאות וחמש עולות, כיון דאף הששית אין לה כלום. והכא לא גזרינן בפריחה זו כמו בשאר קינין, דכיון דאינה מפסדת בפריחה בשום פעם, לא גזרו על החזרה. ואין הלכה כיש אומרים:

ד **קן סתומה.** שלא פירש איזו חטאת ואיזו עולה:

וקן מפורשת. שידוע שזו חטאת וזו עולה. והכא מיירי שנתערבו שתי הפרידות יחד אחר שהיו מפורשות והשתא אין ידוע איזו חטאת ואיזו עולה, והכי מוכח בסיפא דקתני או שפרח מן המפורשת ראשון לסתומה ימותו כולם, ואם לא נתערבו פרידות המפורשות זו בזו אמאי ימותו, ואם העולה פרחה, החטאת הנשארת תקרב, וקן הסתומה יקריבו בה עולה אחת מפני העולה שנתערבה בה. אלא מיירי שנתערבו פרידות המפורשות זו בזו, ואם נתערבה פרידה אחת מן הקן הסתומה לתוך המפורשת, יקח זוג לשני ויפריש אחד חטאת ואחד עולה, והשלשה שנתערבו יחד ימותו כולן. חזר אחד מן השלשה שנתערבו ונתערב עם היחידי הנשאר בסתומה, או בתחילת הפריחה נתערב אחד מן המפורשות לסתומה, והיינו ראשון דקאמר, כלומר שבתחילת פריחה הלך אחד ונתערב בסתומה, ימותו כולן, דכיון שפרידות המפורשות נתערבו יחד אינן קרבין עוד, וכי פרח אחד מהן במקום אחר היינו אחד מן המתות שפרח לבין הקריבות, ימותו כולן:

ה **חטאת מכאן.** פרידה המפורשת לחטאת לצד אחד, ופרידה המפורשת לעולה לצד השני, ושתי פרידות של קן סתומה באמצע:

פרח מן האמצע. פרידה אחת לימין ופרידה אחת לשמאל:

לא הפסיד כלום. דאותו שמעורב עם החטאת יעשה חטאת, ואותו שעם העולה יעשה עולה, אבל לא חטאת, דשמא יעשוהו מן העולה המפורשת:

חזר לאמצע. חזרו מן הצדדים אחד מכאן ואחד מכאן ונתערבו יחד, אלו ימותו, דחטאת ועולה נתערבו יחד. אבל אותן שנשארו כל אחד לבדו, קריבים כל אחד כדינו:

חזר מן האמצעיים לצדדים. הרי חטאות ועולות מעורבים, וימותו כולן:

אין מביאים תורים כנגד בני יונה. אלא או שניהם תורים או שניהן בני יונה:

תכפול ותביא עולתה בן יונה. כדין החטאת. שהחטאת היא עיקר, בין שהפרישתו תחילה בין שהפרישתו בסוף:

הולכין אחר הראשון. ואינה מביאה השני אלא ממין שהפרישה הראשון, בין שהיה הראשון חטאת בין שהיה עולה. והלכה כת״ק:

לא יביאו היורשים חטאתה. דהויא חטאת שמתו בעליה. ואי לא מהאי טעמא, מביאים חטאת אע״פ שקרבה עולה תחילה. ואע״ג דבכל מקום חטאת קודמת לעולה, היינו דוקא למצוה אבל לא לעכב:

פרק ג

א **במה דברים אמורים בכהן נמלך.** אפירקא קמא קאי. והכי קאמרינן, במה דברים אמורים דחטאת שנתערבה בעולה שכולם ימותו, וכן אחת לזו ושתים לזו ושלש לזו דהמועט כשר, הני מילי בכהן שבא להמלך ולשאול איך משפטן. אבל בכהן שאינו נמלך ועשה לדעת עצמו קן שלם למעלה לאשה אחת, עולה כשרה וחטאת פסולה. ואם עשה קן שלם למטה, חטאת כשרה ועולה פסולה. הלכך, אחת לזו ואחת לזו שתים לזו כו׳ ועשה כולן למעלה, מחצה כשר דהיינו עולות, ומחצה פסול היינו חטאות. ואם עשה כולן למטה, חטאות כשרות ועולות פסולות. וכל פרקא קמא מיירי לכתחילה, והאי פרקא מיירי בדיעבד. ובאחת לזו ושתים לזו דאמרן לעיל בנמלך המועט כשר, הכא בלא נמלך המרובה כשר, כיון שעשה חציין למעלה וחציין למטה. כיצד, הרי שמאחת לזו עשה אותו קן של אשה למעלה ומשני קינין של אשה אחרת עשה פרידה אחת מהן למעלה כדי שיהיו חציין למעלה, ונשארו שלש פרידות למטה, הרי כשר שתי עולות למעלה ושתי חטאות למטה, הרי שני קינין כשרים ושלישי פסול, וזהו המרובה כשר. וכן שתים לזו ושלש לזו, מן השני קינים יש ארבע פרידות למעלה, ועוד לקח פרידה אחת מן השלשה קינין, הרי חמש פרידות למעלה וחמש פרידות למטה, מן החמש פרידות של מעלה יש שלש עולות, ושלמטה שלש חטאות, הרי שלשה קינין כשרים, וזהו המרובה כשר, ומיהו עשר לזו ומאה לזו, אי אפשר למצוא בענין זה לפי שהן זוגות, וצריך לומר דהמרובה כשר דתנן במתניתין אינו חוזר אלא לאחת לזו ושתים לזו כו׳ שאינן זוגות, ואיידי דתנן לעיל בכהאי גוונא המועט כשר, תנא נמי בכהאי גוונא המרובה כשר באינו נמלך. ומיהו אף בעשר לזו ומאה לזו המרובה כשר, שאין פסול מהן אלא עשרה קינים, דשמא כל הקינים של אשה אחת למעלה ונפסלו החטאות, או כולן למטה ונפסלו העולות, ועל כרחך עשרה קינים שלימים פסולים:

את שלמעלה מחצה כשר ומחצה פסול. כיון שעשה קן שלם למעלה. והואיל שקינים האלו לשתי נשים, יביאו קן אחד בשותפות ויתנו ביניהן, אם משל ראשון עולה ללאה, תהא באחרון חטאת ללאה, או איפכא. ודוקא עשה קן שלם למעלה, אבל אם חילק הקינים פרידה אחת למעלה ופרידה אחת למטה, הכל כשר, שאני אומר עולה למעלה וחטאת למטה, שהקינים מתפרשים בעשיית כהן:

ב **זה הכלל כל מקום שאתה יכול לחלוק כו׳** כלומר, שקן אשה אחת אינו נחלק לשנים אלא קן אשה אחת למעלה וקן אשה אחרת למטה, מחצה כשר ומחצה פסול:

וכל מקום כו׳. כגון אחת לזו ושתים לזו, שיש מחלק של אשה אחת למעלה ולמטה, המרובה כשר כדפרישית:

ג **חטאת לזו ועולה לזו כו׳** הא נמי קאי אדתני לעיל בפרק קמא, עולה שנתערבה בחטאת או איפכא, כולן ימותו. והני מילי בנמלך, אבל בלא נמלך על תערובתו ועשה קן למטה וקן למעלה, מחצה כשר ומחצה פסול. ואע״ג דאי אתי לאמלוכי אמרינן ליה לא תקריב, כדתניא ימותו כולן, השתא דלא נמלך אמרינן (שכל) אחד נעשה כהלכתו וכשר:

ד **חטאת ועולה וסתומה ומפורשת.** שתי נשים שלקחו שלשה קינין, זו צריכה עולה וקן שלם, דהיינו שתי עולות וחטאת אחת, וזו צריכה חטאת וקן שלם דהיינו שתי חטאות ועולה אחת, ופירשו אחד מן הקינין פרידה עולה לזו ופרידה חטאת לזו, ואחד מן הקינין הניחו סתומה שלא פירשו איזו עולה ואיזו חטאת, והשלישית פירשו איזו עולה ואיזו חטאת, אבל בעלים לא נתפרשו, הרי חטאת לזו ועולה לזו וקן סתומה וקן מפורשת, וצריך להקריב שני הקינין הללו סתם על שתיהן, העולות למעלה וחטאות למטה, ועולה לזו וחטאת לזו צריך להקריב לשם בעלים. ואם נתנם הכהן חציין למטה וחציין למעלה, אין כשרה אלא סתומה, דהי מינייהו דעבד עולה והי מינייהו דעבד חטאת, כשר, כיון שכל קן וקן היה בפני עצמו:

מתחלקת ביניהם. הואיל ובעירוב לקחום, האחת יצאה ידי חטאת והאחת יצאה ידי עולה:

ה **חטאת שנתערבה בחובה.** כלומר הא דתנינן לעיל בפרק קמא חטאת שנתערבה בחובה אין כשר אלא מנין חטאות שבחובה, שפעמים שעולה אותו מנין למחצה כשר ומחצה פסול, ופעמים שעולה לפחות ממחצה, ומפרש ואזיל כיצד:

חובה שנים בחטאת מחצה כשר ומחצה פסול. פירוש, שני קינין חובה שיש בהן כפלים בחטאת כגון שהקריב מהן עולה אחת ונשתיירו שתי חטאות ועולה אחת:

מחצה כשר ומחצה פסול. שעולה אחת הנשארת אינו יכול להקריב שמא זהו שנקבע לחטאת, וחטאת המעורבת אינו יכול להקריב שמא היא העולה הנשארת, הלכך אינו מקריב אלא שתי החטאות, והחטאת המעורבת והעולה הנשארת פסולין, והיינו מחצה כשר ומחצה פסול:

חטאת שנים בחובה מנין שבחובה כשר. פירוש, כגון שקרבה חטאת אחת מן השני קינין ונשתיירו שתי עולות וחטאת אחת, הרי הן ד׳ פרידות עם חטאת שנתערבה ביניהן, והרי אינו יכול להקריב שתי העולות שמא יקח חטאת המעורבת, וגם שתי חטאות לא יקריב שמא יקח אותו שנקבע לעולה, הלכך אינו מקריב אלא חטאת אחת, הרי עולה אותו מנין הפחות שבחובה לפחות ממחצה כשר. וכהאי גוונא מפרשינן נמי וכן עולה שנתערבה בחובה:

ו **הרי עלי קן לכשאלד זכר.** ביולדת עניה עסקינן. דאילו עשירה מביאה כבש לחובתה:

והכהן צריך לעשות שלש למעלה. שקן נדבה שתיהן עולות וקן של חובה עולה למעלה וחטאת למטה, והוא לא עשה כן, אלא שתים למעלה ושתים למטה, ולא נמלך בה לדעת על מה הביאתן, ונפסלה פרידה אחת, הלכך צריכה שתביא פרידה אחרת ותקריבנה למעלה:

ממין אחד. כלומר, במה דברים אמורים, כשהיו ממין אחד. אבל היו השני קינין שהביאה משני מינים, דהיינו קן אחד תורים וקן אחד בני יונה, צריכה להביא פרידה אחת תור ופרידה אחת מבני יונה, כדי להשלים הפרידה שנפסלה, דלא ידעינן אם מן התורים אם מן בני יונה היתה, ותנן לעיל אין מביאים תורים כנגד בני יונה כו׳:

פירשה נדרה. כשהביאה שני קינין לכהן פירשה ואמרה אלו לנדרי ואלו לחובתי:

ממין אחד. כלומר אם שני קינין הללו היו ממין אחד דהיינו שניהן תורים או שניהן בני יונה, והקריב מהן הכהן שתים למעלה ושתים למטה, אין כשר אלא פרידה אחת מכל הארבע שהקריב, והיא העולה שבחובה, מידי דהוי כעולה שנתערבה בחובה דאמרן. לעיל אין כשר אלא מנין עולות שבחובה, וצריכה להביא עוד שלש פרידות ומקריב מהן אחת למטה והיא החטאת שבחובה, ושתים למעלה והוא הנדר:

משני מינים תביא ארבע. אם הביאה שני קינין משני מינים ופירשה נדרה ולא ידע הכהן איזה שתים מהן עשה למעלה ואיזה עשה למטה, צריכה להביא ארבע פרידות דשמא השתי תורים שהביאה לנדרה והן עולות נעשו למטה ונשאר עליה הנדר כולו, ושני בני יונה שהן חובה נעשו למעלה ונשאר עליה בן יונה אחד לחטאת מחובתה, או שמא שני בני יונה של חובה נעשו למטה ונשאר עליה בן יונה של עולה מחובתה:

קבעה נדרה. כגון שאמרה בשעת נדרה הרי עלי קן ממין פלוני. ופירשה נדרה דלעיל, לא פירשה כלום בשעת הנדר, אלא לאחר שנדרה סתם הרי עלי קן הביאה מאיזה מין שרצתה ואמרה אלו לנדרי:

צריכה להביא עוד חמש פרידות. הכא מירי כגון שלאחר שקבעה נדרה והביאה נדרה עם חובתה אל הכהן עשה הכהן שתים למעלה ושתים למטה ולא ידע אם נדרה עשה למעלה וחובתה למטה אם להיפך, והיא גם היא שכחה איזה מין קבעה לנדרה אם תורים אם בני יונה, צריכה להביא עוד חמש פרידות, דשמא הנדר נעשה למטה והחובה למעלה ואין כשר אלא עולה שבחובה בלבד ונשאר עליה חטאת של חובה ושתי עולות של הנדר, ומפני ששכחה באיזה מין קבעה נדרה צריכה להביא שתי תורים ושני בני יונה ולעשות ארבעתן למעלה כדי לצאת ידי נדרה, וצריכה להביא נמי בן יונה או תור לחטאת להשלים חובתה, הרי חמש פרידות. והני מילי, כשהביאה מתחילה נדרה וחובתה הכל ממין אחד. אבל אם ידעה שמתחילה הביאה נדרה וחובתה משני מינים ושכחה מאיזה מין קבעה נדרה, צריכא להביא שש פרידות, ארבע להשלים נדרה דהיינו שתי תורים ושני בני יונה כדאמרן לעיל, כיון שאינה יודעת באיזה מין קבעה לנדרה וצריכה לצאת ידי שניהם, ושתי תורים או שני בני יונה לעשות אחד חטאת ואחד עולה להשלים חובתה. והכא לא אמרינן דדי לה בבן יונה או תור לחטאת בלבד ותעלה לה העולה שהקריבה תחילה לשם חובה כדאמרן לעיל, דבשלמא כשהביאה ממין אחד, אינה צריכה להביא לעולת חובתה, ממה נפשך, אם אותן תורין שקבעה לנדרה נעשה למטה שתיהן, א״כ חובתה למעלה כולה ויצאה ידי חובתה מעולה, ואם חובתה נעשית עולה למטה וחטאת למעלה, א״כ נדרה נמי נעשית אחת למעלה ואחת למטה ויצאה ידי נדרה מתוך אחד, ושתי תורים שהביאה עכשיו באחת יצאה ידי נדרה ובאחת ידי עולת חובתה. ואם חובתה נעשית כולה למטה והחטאת כשרה והעולה פסולה, השתי תורים שהביאה עכשיו באחת השלימה חובתה והאחת היא נדבה, וחטאת שמביאה עכשיו תביא על הספק ולא תאכל. ואם היו הראשונים יונים תביא עכשיו חטאתה בן יונה, ועולה אינה צריכה ממה נפשך כמו שאמרנו בתורים. אבל כשהביאה שני מינים ושכחה איזה מין קבעה לנדרה ואיזה מין קבעה לחובתה וגם שכחה מה פירשה, ועשה הכהן כל מין ומין אחד למעלה ואחד למטה שהיה. סבור ששניהן חובות סתומות, תביא ארבע לנדרה, שתי תורין ושני יונים, לפי שאינה יודעת איזה מין קבעה לנדרה, וגם שני מינין [צריכה לחטאת לזוגה לעולת חובתה], לפי שאינה יודעת מאיזה מין היתה, ואנן תור כנגד תור ויונה כנגד יונה בעינן:

נתנתם לכהן ואין ידוע כו׳ כגון שקבעה נדרה וקבעה חובתה והביאה לכהן קן לנדרה וקן לחובתה ואינה יודעת מאיזה מין קבעה נדרה ומאיזה מין קבעה חובתה, או אם נתנה לכהן שני מינין או מין אחד והכהן אינו יודע אם עשה הכל למעלה או הכל למטה או מחצה למעלה ומחצה למטה, הרי זו מביאה ארבע פרידות לנדרה שתי תורין ושני בני יונה, ומביאה גם כן שתים לחובתה אחת חטאת ואחת עולה מאיזה משני מינים שתרצה, ומביאה חטאת:

אמר רבי יהושע זהו שאמרו כו׳ כשם שהכבש חי אין יוצא ממנו אלא קול אחד, וכשהוא מת שהיה ראוי שיפסוק קולו יוצאים ממנו שבעה קולות כדמפרש ואזיל, הכא נמי כשנדרה תחילה קודם שהביאה כלום לא היתה צריכה אלא קן לנדרה וקן לחובתה, ולאחר שקבעה נדרה והביאה נדרה וחובתה, לפי שאינה יודעת מה קבעה ואין יודע הכהן מה הקריב, צריכה להביא ארבע פרידות לנדרה וארבע לחובתה כדאמרן:

קרניו לחצוצרות. לשופרות. דקרינן לשיפורא חצוצרתא:

אף צמרו. לעשות ממנו תכלת. עושים מצמרו מעיל שכולו תכלת ועל שוליו פעמונים שמשמיעים קול. ותנא קמא תכלת לא קא חשיב, לפי שאין התכלת משמיע קול אלא הפעמונים שעל שוליו סביב:

רבי שמעון בן עקשיא אומר. אף כל זה דומה להך מילתא, דכשם שכשהוא מת קולו שבעה, כך זקני תורה כל זמן שמזקינים ובאים לידי תשות כח, הן מוסיפין חכמה:

שנאמר מסיר שפה לנאמנים. ובעמי הארץ משתעי קרא, דלעיל מיניה כתיב מסיר לב ראשי עם הארץ:

בישישים חכמה. היינו תלמידי חכמים. דאילו עמי הארץ, חכמת מה להם: